

Најлошото од

ПИШУВА: НЕБОЈША ЈАКОВОВ

ВО САБОТАТА ВИДОВМЕ ДЕКА МАКЕДОНСКИОТ ДЕРИВАТ НА ФАШИЗМОТ, ДУРИ И БЕЗ ДА МУ НАЈДЕМЕ ИМЕ, ДОЗРЕАЛ И Е МЕГУ НАС. НА ТОА ВЛАСТА, ПОДГОТВЕНА

Конечно, значи, видовме како Никола Груевски го замислува тој фамозен референдум на кој, откако тој и неговите ќе ја одредат сопствената „дрвена линија“ што нема да им го подјаде рејтингот и ќе го изнајдат нивниот „компромис“ со грчката влада, „народот“ ќе се изјаснува во поглед на решението на спорот околу меѓународното име на нашата држава. Го видовме тоа во саботата на плоштадот „Македонија“ на еден подготвителен мини-референдум околу изградбата на црквата што Грујо по секоја цена запнал - небаре онака како што Цар Константин ја издигнал базиликата Сан Пјетро во Рим во идеалниот центар на сопственото владеење и власт - да ја изгради во самото срце на македонската метропола (та добога, сме или не сме „папокот на светот“).

Референдум како референдум, и овој си имаше прашање околу кое луѓето требаа да се изјаснуваат, а тоа гласеше: „дали сте за промена на градителскиот уставен поредок на Скопје дефиниран со Генералниот урбанистички план, попознат како ГУП, односно дали во име на 'повисоки цели' црквата, која, евентуално, ќе се вика Св. Никола (што нема, нели, никаква врска со нејзиниот 'ктуитор'), треба сепак да се изгради и покрај одредени процедурални ограничувања што ги поставува споменатиот ГУП, а богами и Уставот на Р.М., кои ионака се документи што ги имаат донесено 'комуњарите'“. Оваа формулација, патем, ако внимателно се анализира, сугерираше спротивен одговор од оној што „груевистите“, претпоставувам, ќе го очекуваат од „народот“ на изјаснувањето за името на државата, а што, сметам, произлегува од есенцијата на политичката филозофија на владеечката ВМРО-ДПМНЕ која, очигледно, и самото постоење на „народот“ го дефинира и го сваќа единствено како формална рамка за она што ним им најважно – владеењето. Сакам да кажам, демек, тоа дали некој принцип (ГУП-от, Уставот или некој друг) безочно ќе се урива или ќе се брани до смрт (нашето „свето македонско име“ кое нема да загина), за Груевски и вмровците изгледа и не е ниту важно. Важно е само владеењето. Нивното. Нормално, во име на „народот“. Бидејќи, нели, ние во основа сме демократи.

Секако, мора да се констатира и тоа дека спонтаното изјаснување на „народот“ на кое бевме сведоци пред три дена беше организирано со сите „салтанати“ што се подразбираат при еден референдум, а згора сè беше изведено крајно ефикасно. На пример, „гласовите“ против на брзина, со назоно присуство на полицијата како гарант за објективност, ги пребројаа „комитите“ на Вардар, со упатување по некоја шлаканица и клоца и со кинење на паролите на оној грст „педери“, „шиптарољупци“ и „соросоиди“ што дојдоа на плоштадот, а со што евидентно се виде чие мислење околу „дрковниот референдум“ е побројо. Имаше притоа, пред непосредното

УМБЕРТО ЕКО

„плебисцитарно изјаснување“ и мала референдумска кампања со неизбежните агитатори и сета потребна „логистика“ во која не изостанаа, онолку колку што беа потребни (а беа потребни бајги за, нели, спонтано собраниеот „народ“ евентуално да не се изгуби во метежот и да не се измеша со оние „ненародните елементи“), литиски знамиња, икони и на стапови истопорени крстови. Да бидеме докрај објективни, неделниот референдум имаше и една димензија на современост бидејќи во агитирањето беа користени најсофистицирани технологии, од блогерајот на Интернет, до кабелските дигитални мрежи преку кои агитаторите (вклучувајќи го и она прегорено кебапче од „Наша ТВ“ што умислило дека е „vox populi“) го канеа „народот“ да дојде и да ги изрази својата волја и мислење.

Поврага! Сево ова можеби и би можело да биде смешно да не беше до гадење, до одвратност изопачено. Да не е убиствено опасно. Години изгубивме барајќи, не знам, некако си соодветно име за опасните антидемократски, тоталитарни тенденции во општеството, а еве откриваме дека македонскиот дериват на фашизмот, дури и без име, дозрел и е тука меѓу нас и демне прилика да покаже дека би можел, на некој иден „референдум“, да оди и подалеку од делење шлаканици и клоци.

Згаден од саботната мини „бартоломејската ноќ“ во македонска верзија по кој знае кој пат го исчитувам есејот на Умберто Еко за Ур-фашизмот. Човекот небаре ја напишал токму за нас, за нашава актуелна ситуација оваа мала, блескава студија за „универзалните“, вечните

Македонија

ВО ИМЕ НА СВОЕТО ВЛАДЕЕЊЕ ДА ГО ПРИБЕРЕ ОКОЛУ СЕБЕ, АКО ТРЕБА, И СЕТО НАЈЛОШО ОД МАКЕДОНИЈА, САМО ЗДУШНО ГИ ПОТИКНУВА БОЛНИКАВИВЕ ПРОЦЕСИ

ОРГАНИЗАЦИЈА Не ќе да е дека онаа злокобна „народна литија“ на плоштадот „Македонија“ ја организираше само славниот поп-угостител прота Стојко. Белким свој удел во целата работа имаа и оние кои иницираа градење црква во центарот на Скопје

карактеристики на фашизмот без разлика на неговите „појавни форми“ (Проверете, текстот го има и на македонски на интернет адресата www.ble-sok.com.mk/tekst.asp?lang=mac&tekst=677). Сè е тука. По точки. Како прецизен обвинителен акт. И култот на традицијата, и анти-модернизмот, и тендирање кон ирационализам. Говори Еко и за неизоставниот белег на „меѓународен заговор“ и за амбивалентниот однос на Ур-фашизмот кон светот надвор од него, кој се доживува од една страна како јак, моќен, супериорен, а од друга, како слаб и ништожен, свет кој „ние“ на крајот ќе го победиме. За Еко белег на Ур-фашизмот е и тоа што - бидејќи животот се разбира како вечна борба - секој, ама баш секој, и последниот ништожник, може да стане „херој“, секако ако се откаже од индивидуалноста и ако за врвни, за единствени ги прифати принципите на „коллективитетот“. Пишува славниот Италијанец и за „квалитативниот популизам“ на фашизоидните политички тенденции, кој се потпира на антилибералното разбирање дека „народот“ е квалитативен, монолитен ентитет преку кој се искажува заедничката волја. Принцип кој подразбира јасно изразена нетрпеливост и омраза за „расипаните политичари“, а неретко и кон парламентарната демократија во целина. Еко, во 1995 година, кога е напишан овој есеј, како да не имал нас пред очи, па го предвидел дури и ова: „Во иднина ќе се појави ТВ и Интернет популизам, во кој емоционалните реакции на одбрана група на граѓани ќе бидат презентирани и прифатени како 'глас на народот'“.

За мене, инаку, она најперверзното е тоа дека никој не покажува било каков знак барем да прифати дел од некаква морална одговорност за она што ни се случува. Ова го велам пред сè мислејќи на оние од власта кои, напротив, заинтересирани очигледно само за моќта што им ја носи владеењето, дури ако треба за таа цел околу себе да го соберат и сето најлошо од Македонија, здушно ги поттикнуваат болничавите процеси во општеството. Еве, на пример, како оној мочконо од потпретседател на владата за економски прашања, кој наместо да се грижи за дваесетината илјади луѓе што останаа без работа поради глобалната економска криза (за што го плаќаме), во својата минатонеделна колумна ми распредува морски теории за негативните аспекти на „елитизмот“ и за ефикасната борба што против тие општествени негативности треба да ја водат некакви си чесни и способни политичари кои успеваат да се дистанцираат од „елитите“ (добрближувајќи му се, претпоставувам, на „народот“).

Биле, демек, нашиве груевисти млади, способни и чесни луѓе. Така барем се опишуваат самите себе. Ајде!? Ќе бидат, или ако се, ќе останат такви само ако јас пуштам шишки. Како да не сум од тука и како да не живеам повеќе од половина век на овој прстофат од земја и од население та не знам какви луѓе сме. Не знам, гоа, дека и ови „новиве“ се исти како нивните татковци и дедовци кои своевремено, безочно лажејќи, по партиските комитети и социјалистичките сојузи на работниот народ саде ломотеа за доблестите на системот и за „идеалните“ карактеристики на „социјализмот како светски процес“, истовремено разграбувајќи ги безочно материјалните добра на тој ист систем во името на своите сосема конкретни малограѓански „идеали“ - станчина, дуќанчиња и автомобили. Сè додека не се искраде сè и додека не се испотроши „капиталната супстанца“ за неколку генерации напред.

Е сега овие нови листераши дрчни на власт, наместо „капиталната супстанца“ на идните поколенија, очигледно решиле да го потрошат и „историскиот капитал“ на оваа земја (не само главнината, ами и „каматите“ на оние што треба да дојдат по нас), неодговорно играјќи си, манипулирајќи во име на одржувањето на својот политички рејтинг по секоја цена, со една убиствена „напрати бестрага, а која, како што се виде во саботата, веќе прави – тика, така, тика, така... Ур-фашизмот е сè уште околу нас, понекогаш облечен и во цивилна облека – вели Умберто Еко. Би било секако полесно, вели, кога на сцената би се појавил некој кој би велел „јас би сакал одново да го отворам Аушвиц и по улиците пак да парадират црнокошулаши“. Арно ама, завршува Еко, животот не е така едноставен. Ур-фашизмот може да се врати под најневина маска. Наша должност е да го разоткриваме и со прст да ја посочуваме секоја негова нова инкарнација.

НИКОЛА ГРУЕВСКИ

